

**МИНИСТЕРСТВО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
УЧРЕЖДЕНИЕ ОБРАЗОВАНИЯ
«БАРАНОВИЧСКИЙ ГОСУДАРСТВЕННЫЙ УНИВЕРСИТЕТ»**

ПЕДАГОГИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

**КАФЕДРА ТЕХНОЛОГИИ
И ИЗОБРАЗИТЕЛЬНОГО ИСКУССТВА**

**НЕПРЕРЫВНОЕ ТЕХНОЛОГИЧЕСКОЕ
И ЭСТЕТИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ:
ТЕНДЕНЦИИ, ДОСТИЖЕНИЯ, ПРОБЛЕМЫ**

**МАТЕРИАЛЫ
I МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ**

**29-30 сентября 2011 года
г. Барановичи
Республика Беларусь**

**Барановичи
РИО БарГУ
2011**

УДК 37(063)

ББК 74я73

Н 53

Рекомендовано к печати
редакционно-издательским советом учреждения образования
«Барановичский государственный университет»

Р е ц е н з е н т ы:

Е. И. Пономарева, кандидат педагогических наук,
доцент учреждения образования

«Барановичский государственный университет»;

А. П. Сманцер, доктор педагогических наук,
профессор, Белорусский государственный университет,
г. Минск, Республика Беларусь

Р е д а к ц и о н н а я к о л л е г и я:

З. В. Лукашя (гл. ред.),

А. Э. Руднева (отв. ред.), *З. Н. Кветко*

Н 53 **Непрерывное технологическое и эстетическое образование: тенденции, достижения, проблемы** [Текст] : материалы I Междунар. науч.-практ. конф., 29-30 сент. 2011 г., Барановичи, Респ. Беларусь / М-во образования Респ. Беларусь, учреждение образования «Барановичский государственный университет» ; пед. фак. ; редкол. : *З. В. Лукашя* (гл. ред.), *А. Э. Руднева* (отв. ред.), *З. Н. Кветко*. — Барановичи : РИО БарГУ, 2011. — 209, [2] с. — 10 экз. — ISBN 978-985-498-485-8.

В докладах освещается широкий круг вопросов, посвященных продуктивному решению проблем технологического и эстетического образования. Работы носят как теоретический, так и практико-ориентированный характер, представляя собой определенный научный интерес и нестандартное видение решения проблем технологического и эстетического образования молодежи.

Рис. 26. Табл. 12.

УДК 37(063)

ББК 74я73

ISBN 978-985-498-485-8

© Коллектив авторов, 2011

© БарГУ, 2011

Л. Р. Капуза

Баранавіцкі дзяржаўны ўніверсітэт,
г. Баранавічы, Рэспубліка Беларусь

МЕТАДЫЧНЫЯ АСПЕКТЫ ПРАВЯДЗЕННЯ ЗАНЯТКАЎ ПА ДЫСЦЫПЛІНЕ “ДЭКАРАТЫЎНА- ПРЫКЛАДНОЕ МАСТАЦТВА”

Творчасць у любой галіне ўяўляе сабою крыніцу інтэлектуальнага развіцця, станоўчых эмоцый, якія напаўняюць жыццё радасцю, што абуджае запатрабаванне ў ведах, уводзіць чалавека ў атмасферу пастаяннага пошуку.

Шматгадовы вопыт выкладання сумежных дысцыплін ва ўстановах вышэйшай адукацыі дазваляе зрабіць вывад аб тым, што развіццё творчых здольнасцей студэнтаў у працэсе засваення дысцыпліны «Дэкаратыўна-прыкладное мастацтва» немагчыма без засваення асноў дэкаратыўнага малявання.

Паводле адукацыйнага стандарту ОСРБ 1-02 06 02-2008 Тэхналогія, змест вучэбнай праграмы дысцыпліны не ўключае разгляд наступных пытанняў: стылізацыя ў дэкаратыўнай кампазіцыі, дэкаратыўная тэматычная кампазіцыя. Аднак у гэтым жа дакуменце сказана, што студэнт павінен умець выконваць самастойна эскізы, чарцяжы і схемы дэкаратыўна-прыкладных вырабаў [1, с. 34].

Абапіраючыся на вышэйпералічаныя прафесійныя кампетэнцыі студэнта, мы ў змест вучэбнай праграмы дысцыпліны ўвялі раздзелы:

1. Тэарэтычныя асновы дэкаратыўнага мастацтва.
2. Тэорыя і практыка стварэння дэкаратыўнай кампазіцыі.

Змест другога раздзела ўключае наступныя тэмы:

- кампазіцыя ў дэкаратыўным мастацтве;
- колер у дэкаратыўнай кампазіцыі;

- стылізацыя ў дэкаратыўнай кампазіцыі;
- выяўленчыя віды дэкору, арнамент;
- дэкаратыўная тэматычная кампазіцыя.

Асноўнай мэтай вывучэння гэтага раздзела з’яўляецца стварэнне перадумоў арганізацыі творчай працы студэнтаў на занятках па дысцыпліне і ў далейшай педагагічнай дзейнасці.

Звычайна спецыяльнасць 1-02 06 02 Тэхналогія (абслуговая праца). Сацыяльная педагагіка выбіраюць выпускнікі школ, якія не маюць спецыяльнай мастацкай падрыхтоўкі. Уяўленне пра мастацтва ў студэнтаў прымітыўнае: твор прыгожы і непрыгожы, малюнак падобны і непадобны. Нават розніцы паміж выяўленчым і дэкаратыўным мастацтвам яны не бачаць. Таму вельмі важна спачатку навучання разгледзець тэарэтычныя асновы дэкаратыўнага мастацтва (1 раздзел праграмы) і правесці заняткі па колеры і дэкаратыўнай кампазіцыі.

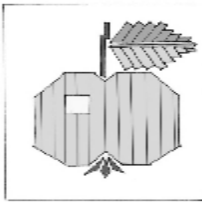
Пачаткам рэалізацыі задач, накіраваных на фарміраванне практычных навыкаў мастацкай творчасці, на стварэнне неабходных перадумоў для выканання эскізаў арыгінальных дэкаратыўных работ, з’яўляецца вывучэнне тэмы «Стылізацыя ў дэкаратыўнай кампазіцыі» (18 гадзін). Пасля лекцыйных заняткаў па тэме студэнты выконваюць практычныя заданні па дэкаратыўнай перапрацоўцы формаў расліннага свету, з’яў прыроды, пейзажных матываў, нацюрморта, пластычных формаў жывёльнага свету, чалавека. Намі распрацавана сістэма правядзення такіх заняткаў.

Выкананне першых заданняў па стылізацыі формаў расліннага свету, з’яў прыроды прадугледжвае стылізацыю аб’ектаў для розных відаў (тэхнік) дэкаратыўнага мастацтва. Напрыклад, яблык дэкаратыўна перапрацоўваецца для батыка, інкрустацыі саломкай, габелена і г. д. (рыс. 1). Вельмі важна, каб студэнты ўсвядомілі адрозненне задач, якія стаяць перад мастакамі станковага і дэкаратыўнага мастацтва. Калі ў малюнку жывёлы задачай мастака з’яўляецца перадача тыповых рыс пэўнага аб’екта, то ў дэкаратыўным мастацтве выяўленне тыповых рыс накіравана на стварэнне абагульненай дэкаратыўнай выявы з наданнем ёй рыс арнаментальнасці, умоўнасці. У дэкаратыўным малюнку выкарыстоўваюцца прыёмы стылізацыі, такія, напрыклад, як адбор самага важнага, істотнага, абагульненасць і ўмоўнасць формы, памераў, колеру, плоскасцёвае рашэнне малюнка.

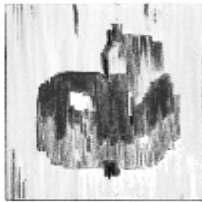
Працэс абагульнення натуры, яе трансфармацыя паслядоўна пераходзіць у працэс усведамлення студэнтамі матэрыялу, у якім будзе выконвацца кампазіцыя. Прапанаваныя ў далейшым заданні па стылізацыі выконваюцца толькі для адной тэхнікі дэкаратыўнага мастацтва.

батык

інкрустацыя саломкай

габелен

Рысунак 1 — Прыклад выканання задання па стылізацыі раслінных форм

Заданне па дэкаратыўнай перапрацоўцы пейзажных матываў прадугледжвае выкананне нескладанага эскіза міні-габелена на тэмы: «Сельскі пейзаж», «Раніца», «Горад» і г. д. Падчас працы над эскізам мы звяртаем увагу на выбар мастацкага матэрыялу. Напрыклад, для паказу фактуры габелена аптымальнымі матэрыяламі з'яўляюцца каляровыя алоўкі. Хочацца звярнуць таксама ўвагу на тое, што студэнты працуюць над эскізамі, якія знойдуць рэальнае выкарыстанне на наступных занятках па дысцыпліне. У табліцы 1 паслядоўна прадстаўлены тэмы заняткаў і рэалізацыя іх з улікам тэхнікі дэкаратыўнага мастацтва і мастацкіх матэрыялаў выканання задання.

Т а б л і ц а 1 — Сістэма правядзення заняткаў па дэкаратыўнай стылізацыі

Тэма заняткаў	Прыкладны вынік працы	Мастацкі матэрыял
Дэкаратыўная стылізацыя раслінных формаў	Стылізацыя аднаго аб'екта (садавіна, гародніна, кветкі і т. п.) для розных тэхнік дэкаратыўнага мастацтва	Каляровыя алоўкі, акварэль, гуаш
Дэкаратыўная перапрацоўка пейзажных матываў	Эскіз габелена на тэмы: «Сельскі пейзаж», «Раніца», «Горад» і г. д.	Каляровыя алоўкі, акварэль
Дэкаратыўная стылізацыя ў нацюрморце	Эскіз размалёўкі тканіны ў тэхніцы "халодны батык" на тэмы: «Кветкі», «Букет» і г. д.	Акварэль
Дэкаратыўная стылізацыя аб'ектаў жывёльнага свету	Эскіз дэкаратыўнага рэльефа (кераміка, мастацкая апрацоўка скуру)	Просты аловак
Дэкаратыўная стылізацыя пластычнай формы чалавека. Дэкаратыўная стылізацыя ў партрэце	Эскіз дэкаратыўнай керамічнай фігуркі на тэмы народных песень, казак, прымавак пра жыццё, быт і майстэрства беларусаў	Просты аловак

Прапанаваная сістэма правядзення заняткаў прадугледжвае паслядоўнае засваенне дэкаратыўнай стылізацыі, адначасовае выкананне эскізаў нескладаных кампазіцый, знаёмства з разнастайнымі тэхнікамі дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, прыёмамі работы з рознымі мастацкімі матэрыяламі.

На аснове атрыманага вопыту студэнты набываюць навыкі дэкаратыўнага рашэння разнастайных тэм. Заключным звязом у навучанні кампазіцыі з'яўляецца вывучэнне тэмы «Дэкаратыўная тэматычная кампазіцыя». Студэнтам прапануецца выкананне эскіза для любога віду дэкаратыўна-прыкладнага мастацтва, у якім у далейшым будзе выконвацца работа. Тэматыка кампазіцыі выбіраецца самім выканаўцам.

Такі падыход да планавання, арганізацыі, зместу і правядзення заняткаў дазваляе:

- аптымізаваць навучальны працэс;
- раскрыць творчы патэнцыял студэнтаў;
- прадугледжваць перспектывы далейшай творчай дзейнасці на занятках па дысцыпліне;
- зрабіць працу студэнта не рамеснай і пасіўнай, а больш прадуктыўна-творчай.

З прычыны актуальнасці разгледжанага пытання намі прапануецца ў адукацыйны стандарт вучэбнай дысцыпліны «Дэкаратыўна-прыкладнае мастацтва» (спецыяльнасць 1-02 06 02 Тэхналогія (абслуговая праца). Сацыяльная педагогіка) унесці дапаўненне ў яе змест: кампазіцыя ў дэкаратыўным мастацтве, стылізацыя прыродных формаў.

Спіс крыніц

1. Образовательный стандарт Республики Беларусь. Высшее образование. Первая ступень. Специальность 1-02 06 02 Технология (по направлениям). Дополнительная специальность : ОСРБ 1-02 06 02-2008. — [Б. м. : б. и.], [2008?].

Материал поступил в редакцию 24.06.2011.